

Inatsisartuni ilaasortaq Suka K. Frederiksen, Siumut

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut, 22. januar 2015-imeersumut (2015-016) akissut

Asasara Suka K. Frederiksen

Errorsisarfiit pillugit apeqqutinut nassiunneqartunut qujanaq. Matuma kinguliani apeqqutit issuarneqarput, akissutinik malitseqartinneqarlutik.

Den 09. februar 2015
Sagsnr. 2015-110536
Dok. Nr. 1856170
Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 32 52 86
E-mail: isan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Naalakkersuisut pisortat pigisaanik errorsisarfeqalernissamut iliuuseqarniarpat?

AKISSUT: Kommunit illunik sullivinnik sanaartorerannut Naalakkersuisut pingaartumik nunaqarfinni tapersiissuteqartarput. Illut sulliviit kommunit ingerlataannik errorsisarfilerneqarsinnaapput. Illut sulliviit saniatigut allani kuuginnartumik imeqartannginnera, taamaattuillu inuinaat angerlarsimaffiini imertartariaqarfiusuni errorsivilernissap ajornakusoortarnera matumani immikkut eqqarsaatigisassaavoq.

Namminersorlutik Oqartussat najugaqarfiutaasa ilaanni pisortat errorsisarfiinik ingerlatsisoqartarsimagaluarpoq. Errorsisarfinni taakkunani misilittakkat malillugit inoqutigiit angerlarsimaffimmini errorsivittaartartut amerliartornerat malillugu pisariaqartinneqarnerat annikilliarptarpoq.

Erroorsisarfik amigartoorangat, tunngaviusumik ineqarnermut akiliutit eqqorneqartarput, najugaqarfimmi ataatsimi aningaasartuutit tamarmik najugaqarfimmi attartortunit akilerneqartussaammata. Errorsinermut akiusut aningaasartuutinut tamanut matussusiinnaanngippata, aammalu errorsivik tamanit atorneqarsinnaappat, tamatuma kingunerisaanik attartortut illoqarfimmi innuttaasut allat atisaminnik errorsinerannut akiliisarput. Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni attartortut, illoqarfimmi innuttaasut allat errorsisinaanissaat anguniarlugu, qaffasinnerusumik ineqarnermut akiliuteqartinneqartarnissaannut inatsisitigut tunngavissaqanngilaq. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni attartortittakkani errorsisarfiit amigartooruteqarfiusut kommuninut neqeroorutigineqarnissaat aalajangiunneqarsimavoq. Kommuni ingerlatsinermik tiguserusunngippat, errorsisarfiit amigartooruteqarfiusut matuneqarnerannik tamanna kinguneqassalluni.

INI-mit paasissutissat malillugit maannarpiaq sumiiffinni ukunani errorsisarfeqarpoq: Paamiut, Maniitsoq, Qasigiannugit aamma Ilulissat.

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut
-/Her

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 2011-219 Offentligt vaskeri i Nanortalik

30. november 2011
Sagsnr. 2011-058007
Dok. Nr. 775108

Kære Anders,

Mange tak for dit brev om manglende offentligt vaskeri i Nanortalik. Din henvendelse tager udgangspunkt i, at flere husstande ikke har rindende vand og ikke har adgang til et vaskeri.

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: iaan@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Du henviser også til, at manglende offentligt vaskeri har konsekvenser inden for sundhedsforebyggelse og sygdomsbekæmpelse i samfundet og henviser i den forbindelse specielt til tuberkuloseforekomsten.

Antallet af tuberkulosetilfælde i Nanortalik har ligget mellem 4 og 15 tilfælde per år siden 2003 med det højeste antal (15 tilfælde) i 2010. Der er ikke lavet direkte undersøgelser af sammenhængen mellem tuberkuloseforekomsten og adgang til en vaskemaskine i Grønland. En sådan undersøgelse vil alene ske på baggrund af det lille antal tilfælde og da mange har vaskemaskine ikke kunne vise en sikker statistisk forskel.

Men boligforhold og hygiejniske forhold vides at have stor betydning for forekomsten af infektionssygdomme inklusive tuberkulose. Tuberkulose var i de vestlige lande på retur allerede inden den medicinske behandling kom frem netop med baggrund i forbedringer i boligstandard og ernæring.

En af de ændringer, der har haft størst betydning for folkesundheden er "forbedring af boligforhold, renovation og fødevarerikkerhed"¹. Risikoen for at udvikle TB er også i Grønland forhøjet for de socialt dårligst stillede borgere. Følgende grupper blev fundet at have højere risiko: personer bosiddende i en bygd og som ikke har adgang til rindende vand, bad og toilet med skyl, arbejdsløse og personer med et stort forbrug af tobak og alkohol².

Den største betydning for tuberkulosesmitte - når der tales om sammenhængen med hygiejne - er utvivlsomt den personlige hygiejne. Tuberkulose smitter oftest ved direkte kontakt gennem overførsel ved hoste, håndtryk efter hoste i hånden og med spyt generelt. Også indtørret spyt smitter, da tuberkulosebakterien godt kan tåle udtørring. Den største gevinst overfor smittespredningen er derfor ved nem adgang til mulighed for personlig hygiejne, gode toiletforhold og brug af disse faciliteter.

¹ Bjerregaard P: Folkesundhed i Grønland. Inussuk. Arktisk forskningsjournal. Grønlands Hjemmestyre 2004, side 32

² Ladefoged et al. Risk factors for tuberculosis in Greenland: case-control study. Int J Tuberc Lung Dis 15(1):44-49

Det vides, at tuberkulosebakterien først dræbes ved udsættelse for 72 graders varme i 15 minutter eller højere temperaturer. For at undgå spredning af infektioner i hospitaler anbefaler WHO vask af tøj ved 70 grader C i 25 minutter eller 95 grader C i 10 minutter³. Vask i almindelig vaskemaskine nedsætter med udrydder således ikke smitterisikoen.

Jeg kan oplyse, at grunden til at Selvstyret lukkede sit vaskeriet i Nanortalik skyldes, at vaskeriet gav underskud – og at underskuddet belastede boligområdet.

Derfor blev vaskeriets maskiner i 2010 tilbudt kommunen, som overtog maskinerne i 2010.

Jeg er ikke orienteret om, hvorfor kommunen ikke driver vaskeriet.

Med venlig hilsen

Jens B. Frederiksen

³ WHO/CDS/CSR/EPH. Prevention of hospital-acquired infections. A practical guide. 2001. (<http://www.who.int/csr/resources/publications/whocdscsreph200212.pdf>)

INI-p paasissutissiinera malillugu errorsinermut imatut akeqartitsisoqarpoq:
Paamiut: Ikittunik errorsinermut 30 koruunit, amerlasuunik errorsinermut 50 koruunit,
atisanik panersiinermut 50 koruunit
Maniitsoq: Errorsinermut ataatsimut 20 koruunit aamma minutsini 18-ini
panersiinermut 20 koruunit
Qasigianguit aamma Ilulissat: Errorsinermut ataatsimut 35 koruunit, minutsimi 15-
ini panersiinermut 15 koruunit.

INI-mit paasissutissiissutigineqartut malillugit kommunip errorsisarfimmik
matuneqarsimasumik ingerlatsinermik tiguisinnaanera pillugu INI-p Kommune
Kujalleq oqaloqatigaa.

Aamma INI-mit ilisimatitsissutigineqarpoq, Aasianni errorsisarfii marluk
namminersortunut tunniunneqarsimasoq, Uummannami errorsisarfik ataaseq
kommunimut tunniunneqarsimasoq, Ilulissani errorsisarfik ataaseq kommunimut
attartortinneqarsimasoq, kisiannili qimanneqaqqammersimasoq.

INI-p ilisimatitsissutigaa, kommuni nunaqarfinni illoqarfinnilu arlalinni, soorlu
Uummannami aamma Qaanaami sumiiffinni arlalinni errorsisarfinnik
pilersitsisoqarsimasoq ilisimaneqartoq.

Tassalu najugaqarfinni errorsisarfii ikittuaraannangorsimasut, aammalu
errorsisarfinnik ingerlatsinermut aningaasartuutit tunngavigineqartarmata akit
qaffasingaatsiartut oqaatigineqarsinnaavoq.

2. Iliuseqarnianngippata qanoq eqqiluisaarnikkut atukkat aaqqiivigineqarnissaanut pilersaaruteqarpat?

AKISSUT: Eqqiluisaarnikkut atukkat, tassungalu ilanngullugu najukkani
pilersaarutini pissutsit kommunit annertuumik susassaqarfigaat. Kommunit
taamaalillutik najukkani eqqiluisaarnikkut atukkat pitsaanerulissanersut
naliliisarnermi akisussaasuusarput.

Kiisalu ilisimatitsissutigissavara, siusinnerusukkat Nanortalimmi errorsisarfik pillugu
apeqquteqartoqarsimammat. Akissuteqaat eqqiluisaarnikkut atukkat pillugit
apeqqummut annertuumik nassuiaaffiummat, Inatsisartuni ilaasortaasimasumut, Anders
Olsen-imut Siumumeersumut akissuteqaat ilisimatitsissutitut ilanngunneqarpoq.

Neriuppunga matumuunakkut apeqqutit saqqummiunneqartut naammaginartumik
nassuiaateqarfigisimassallugit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Knud Kristiansen

Ilangussaq : 2011-219 Nanortalimmi pisortat errorsisarfiutaat